

Leidenaren en Leiden op postzegels 9

De vorige keer heb ik het gehad over **Constantijn Huygens**. Daarbij heb ik nog een zegel uit 1987 over het hoofd gezien. De zegel is er één van twee zegels in het kader van Nederlandse literatuur. Ik ging er van uit, dat Huygens in dit kader wordt opgevoerd vanwege zijn speculaties over buitenaards leven. Hierdoor wordt hij gezien als de eerste sciencefiction auteur. Dat boekje zou ik dan wel willen hebben in mijn verzameling

sciencefiction boeken. Het blijkt iets anders te liggen. Huygens schreef ook gedichten. Op de zegel staat een fragment van een van zijn gedichten.

“De werelt gaet haer gang, sij werret en blijft aen ‘t werren.”

Het gedicht gaat verder:

“En ‘t gaet mij in ‘t gewerr als met de meeste sterren: Mij dunckt, en ik geloov ‘t, daar is een order in, Sy hebben elck haer’ swier en haer verscheiden sin”.

Uit: ‘De nieuwe Zeestraet van ‘s Gravenhage op Schevening’ – Constantijn Huygens (1666/1667).

Nicolaas Beets

Nicolaas Beets werd in Haarlem geboren als de zoon van een apotheker en studeerde van 1833 tot 1839 theologie aan de Rijksuniversiteit van Leiden (toen nog Academie geheten), waar hij in 1839 promoveerde tot doctor in de theologie. In zijn studententijd maakte hij kennis met het werk van de Engelse dichter Byron en schreef dichtstukken in diens trant, zoals 'José' (1834), 'Kuser' (1835) en 'Guy de Vlaming' (1837). Hij was bevriend met Johannes Knepelhout (pseudoniem 'Klikspaan', naar wie de Klikspaanweg is genoemd).

zomerzegel 1939

In 1840 werd Beets beroepen tot predikant aan de Nederlandse Hervormde Kerk in Heemstede, waar hij in hetzelfde jaar trouwde met Aleida van Foreest. Nicolaas wist van wanten, want uit dit huwelijk kwamen 9 kinderen voort. Bovendien hertrouwde hij in 1859 met Jacoba Elisabeth, een zus van Aleida. Uit dit huwelijk kwamen 6 kinderen voort.

Hij had bezwaren tegen het openbaar onderwijs, waar de godsdienst niet meer was dan een vak. In Heemstede richtte hij in 1852, samen met andere ouders, een protestantse basisschool op. Deze bestaat nog steeds en heet nu de Nicolaas Beetschool. Beets schreef proza, poëzie, en preken. Zijn bekendste werk is de Camera Obscura, dat hij onder het pseudoniem Hildebrand schreef in zijn studententijd en waarvan de eerste versie verscheen in 1839. Hij bleef tijdens de jaren daarna vaak verhalen toevoegen aan het werk waardoor het pas zijn definitieve vorm kreeg in 1851.

Voor de oorsprong van Beets' schuilnaam zijn diverse verklaringen: één ervan verwijst naar een slager op de hoek van de (thans Gedempte) Oude Gracht en de Botermarkt(in Haarlem), vlak bij Beets' ouderlijk huis. Dit was de uit Duitsland afkomstige Conrad Hildebrand. Misschien niet zonder toeval beschrijft Beets in 'De familie Kegge' een zelf slachtende slager. Over dit alles bestaat geen zekerheid, evenmin als over andere verklaringen. Zijn (mogelijk) bekendste gedicht is:

*De moerbeitoppen ruischten;
God ging voorbij;
Neen, niet voorbij, hij toefde;
Hij wist wat ik behoefde,
En sprak tot mij;*

*Sprak tot mij in de stille,
De stille nacht;
Gedachten, die mij kwelden,
Vervolgden en ontstelden,
Verdreef hij zacht.*

*Hij liet zijn vrede dalen
Op ziel en zin;
'k Voelde in zijn' vaderarmen
Mij koestren en beschermen,
En sluimerde in.*

*De morgen, die mij wekte
Begroette ik blij.
Ik had zo zacht geslapen,
En Gij, mijn Schild en Wapen,
Waart nog nabij.*

Jan Verbeek (met dank aan Wikipedia)